ПОРТАЛ футуролог
futurolog.com.ua
NONFICTION-ВИДАВНИЦТВО ПОРТАЛУ #ФУТУРОЛОГ

Автор картини: George Grie / Джорж Гриe

до Днів Науки

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ: закономірності та парадокси

Збірник матеріалів
міждисциплінарної науково-практичної конференції
Київ, 18 травня 2018 р.

Київ
Видавець Л. І. Юдіна
2018

УДК 001.18:082

Мережне електронне наукове видання
Укладач – Л. І. Юдіна

УДК 001.18:082

Наукові дослідження: закономірності та парадокси [Електронний ресурс] : зб. матеріалів міждисциплінар. наук.-практ. конф., Київ, 18 травня 2018 р. / [уклад. Л. І. Юдіна]. – Електронні дані (4,6 Мб). – Київ : Юдіна Л. І., 2018. – Режим доступу : http://futurolog.com.ua/publish/9/Zbirnyk.pdf. – Укр., англ., польск. – Назва з титул. екрана. – ISBN 978-966-97581-9-4 : доступ вільний.

Scientific Studies: Regularities and Paradoxes [Electronic resource] : Collection of Materials of the Multidisciplinary Scientific and Practical Conference, Kyiv, May 18th, 2018 / [compiler L. I. Yudina]. – Electronic data (4,6 Mb). – Kyiv : Yudina L. I., 2018. – Access mode : http://futurolog.com.ua/publish/9/Zbirnyk.pdf. – Ua, Eng, Pl. – Title. – ISBN 978-966-97581-9-4 : free.

ISBN 978-966-97581-9-4

Матеріали конференції представлені науковими дослідженнями та практичними спостереженнями за сучасним світом. Збірник узагальнює коло різноманітних питань медицини, телекомунікацій та інформаційно-комунікаційних технологій, інженерії, нанотехнологій, авіабудівництва, хімії, фізики, лінгвістики, освіти, психології, права, фінансів та страхування, екології, соціології, економіки, маркетингу, контролінгу, т. ін. Авторами матеріалів є як відомі у світі і досвідчені вчені – доктори наук, професори, доценти, кандидати наук, успішні практики та інноваційні підприємці, а також молоді вчені: докторанти, аспіранти, магістранти, студенти. Матеріали можуть використовуватися як для раціоналізації існуючих політик і стратегій, так і при плануванні майбутніх змін у суспільстві, в окремих підприємствах, інноваторів і стартап-підприємців, вищих навчальних і наукових установах.

Матеріали публікуються в авторських редакціях

ISBN 978–966–97581–9–4

Мережне електронне наукове видання
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПАРАДОКСИ
Збірник матеріалів міждисциплінарної науково-практичної конференції
Київ, 18 травня 2018 р.

Укладач – Юдіна Лариса Іванівна
Об'єм даних – 4,6 Мб

Видавець і виготовлювач
Юдіна Лариса Іванівна
03067, м. Київ-67, http://futurolog.com.ua
E-mail: info@futurolog.com.ua
Тел: +38 067 990 67 67, +38 093 971 13 35
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5054 від 29.02.2016р.

ISBN 978-966-97581-9-4

© Юдіна Л. І., укладання, 2018

УДК 336.2

Б. І. Марціясь
студентка факультету фінансів,
Тернопільський національний економічний університет

В. П. Горин
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія,
науковий керівник,
Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОДАТКОВОЇ ПІЛЬГИ В УКРАЇНІ

Надання пільг є ефективним інструментом податкового регулювання, а також є важливою складовою податкової політики країни, метою якої є зменшення податкових платежів для чітко визначених категорій платників податків. Відповідно до Податкового кодексу України податкова пільга – це регламентоване податковим законодавством звільнення платників податку від обов'язку щодо нарахування та сплати податку, сплата ними податку в меншому розмірі за наявності характерних особливостей, що являють собою певну групу платників податків, вид їх діяльності, об'єкт оподаткування або характер та суспільне значення здійснюваних ними витрат [1]. Податкові пільги є інструментами пільгового кредитування, наприклад, такими ж, як і субсидії, дотації та ін. Проте застосування саме такої пільги має свої особливості, а саме: платник податків має розуміти, що пільга не є звільненням від податкового обов'язку (податковий облік, податкова звітність та сплата податку), а лише є звільненням від його сплати. Тобто, це означає, що платник може не сплачувати податку, але обов'язок з обліку та звітності в нього все-таки залишається.

За Податковим кодексом України податкова пільга надається шляхом [1]:

1. Податкового вирахування (знижки).
2. Зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору.
3. Встановлення зниженої ставки податку та збору.
4. Звільнення від сплати податку та збору.

Враховуючи нашу тему, акцентувати потрібно на першому пункті, оскільки саме надання соціальної податкової пільги є яскравим прикладом застосування податкового вирахування (вид податкової пільги, яка зменшує базу оподаткування на певні розміри) в нашому законодавстві. Податкова соціальна пільга (ПСП) — це сума, на яку платник податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) має право зменшити суму свого загального місячного оподаткованого доходу, який отримує з джерел на території України від одного працедавця у вигляді заробітної плати. Тобто чим більшою є ПСП, тим менший ПДФО буде сплачено:

$$\text{ПДФО} = (\text{ЗП} - \text{ПСП}) \times 18\%$$

ПСП визначається як 50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи:

$$\text{ПСП} = \text{ПМ} \times 50\%$$

Ця ставка є базовою і станом на 1 січня 2018 року ПСП = 1762×0,5 = 881 грн., оскільки прожитковий мінімум становить 1762 грн. Дана сума базової ставки береться за 100%. Як і у 2017 р, застосовується три категорії пільги (п. 169.1.1-169.1.4 ПКУ):

- базова (100%) — 881грн. (1762 × 0,5);
- 150% від базової — 1321,5 грн. (881 × 1,5);
- 200% від базової — 1762 грн. (881 × 2) [1].

© Марціясь Б. І., 2018

ПСП використовується лише за умови, коли нарахована за місяць заробітна плата не перевищує граничного рівня доходу, який можна знайти за такою формулою:

ГРД = ПМ×1,4

У 2018 році ГРД = 1762×1,4 = 2466,8 ≈ 2470 грн. Проте розмір мінімальної заробітної плати з 1 січня 2018 року складає 3723 грн, а тому і зарплата працівникові за виконану місячну норму праці не може нараховуватися нижче вказаної суми. Отже, можна зробити висновок, що ПСП не буде застосовуватися до доходів тих працівників, розмір зарплат яких перевищує 3723 грн, оскільки 3723 грн > 2470 грн, а відповідно ПСП мають право скористатися лише ті працівники, які працюють на умовах неповного робочого часу. Наприклад, якщо працівник трудиться на 0,6 ставки, то гарантований мінімальний розмір його зарплати становить: 3723×0,6 = 2233,80 ≈ 2234 грн. Тому якщо йому нарахували зарплату в такому розмірі, він матиме право на ПСП, яка буде становити 881 грн., а утриманий із зарплати ПДФО: (2234 - 881)×0,18 = 243,54 грн [2;3]. Як було сказано вище, існує перелік чітко визначених категорій платників податків, які мають право на ПСП, і відповідно сам розмір ПСП, який застосовується, вказано у табл. 1.

Таблиця 1

Категорії працівників і розміри ставок ПСП, до яких вони застосовуються

Категорії платників податку, які мають право на податкову соціальну пільгу	Розмір ПСП, %	Сума у 2018 р., грн
Будь – які платники податку, чий оподатковуваний дохід за місяць не перевищує 2470 грн (п. 169.1.1 ПКУ).	100	881
Платник податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років (у розрахунку на кожну таку дитину) (п. 169.1.2 ПКУ).	100	881
Одинокі батьки, вдови (вдівці), опікуни, утримувачі дитини –інваліда — на кожну дитину віком до 18 років. Чорнобильці першої або другої категорій. Інваліди I або II групи, у тому числі з дитинства. Інші. Повний перелік дивіться у п. 169.1.3 ПКУ.	150	1321,5
Герої України, СРСР, Герої Соціалістичної Праці. Учасники бойових дій, інваліди I і II групи, колишні в'язні концтаборів. Повний перелік наведено у п. 169.1.4 ПКУ.	200	1762

Джерело: побудовано автором за даними[1].

У випадку, коли платник податку підпадає під застосування двох чи більше ПСП, то застосовується лише одна, розмір якої є найбільшим. Проте є ряд обмежень, а саме:

1. ПСП застосовується до доходу платика податку (заробітня плата, виплати, компенсації, винагороди), якщо його розмір не перевищує величини місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень. Дане обмеження не діє у випадку, коли батьки, які утримують двох чи більше дітей віком до 18 років, є одиноким матір'ю (батьком), вдовою (вдівцем), опікуном, піклувальником або утримують дитину-інваліда.
2. ПСП застосовується до доходу платника податку лише за одним місцем його нарахування, якщо ж така умова порушується — одержання доходів за кількома місцями отримання доходів, то платник податку втрачає право на застосування

ПСП за всіма місцями отримання доходів. Також платник податку має можливість відновити своє право на застосування ПСП і для цього йому слід подати заяву про відмову від ПСП всім роботодавцям, після чого кожний роботодавець нараховує платнику податку штраф у розмірі 100 % від суми недоплати. Застосування ПСП відновиться з нового податкового місяця за умови повної виплати штрафу.

3. ПСП не застосовується у таких випадках:
   - коли дохід платника податку не є заробітною платою;
   - коли дохід платника податку є заробітною платою, яка отримується одночасно з іншими доходами (стипендія, грошове чи майнове забезпечення, яке виплачується з бюджету)
   - коли дохід платника податку отриманий від підприємницької діяльності або від будь-якої іншої незалежної професійної діяльності [3;4].

Головним недоліком ПСП є те, що її застосування при оподаткуванні не забезпечує той обсяг доходу, який би не був менший за розмір реального прожиткового мінімуму. Також негативним є те, що вона має вибірковий характер, тобто вона поширюється лише на чітко визначені категорії платників податку (переважно тих, що мають певний соціальний статус, заслуги перед країною тощо), оскільки не враховується ті категорії громадян, на утриманні яких, наприклад, є інваліди чи хворі члени сім'ї, зокрема батьки, а не тільки діти. Варто згадати і про застосування однієї величини граничного доходу до всіх платників податків незважаючи на те, що в платника податку, наприклад, може бути на утриманні певна кількість дітей. В такому випадку даний дохід хоч і збільшується, проте його величина все-таки може бути меншою за величину реального прожиткового мінімуму, розраховану на одну особу [4].

Отже, проаналізувавши особливості та загальну схему застосування податкової соціальної пільги можна зробити певні висновки. Таким чином, ПСП, як преференційний інструмент податкового регулювання, не виконує своєї провідної функції, а саме: підвищення платоспроможності громадян у сегменті незаможних верств населення. Така ситуація виникла через використання офіційного розміру прожиткового мінімуму, який в декілька разів є меншим за реальний розмір даної величини. Як наслідок, спостерігається скорочення кількості користувачів податковою соціальною пільгою (використання даного преференційного інструменту через його низьку дієвість є недоцільним), а також зменшення її регулятивного характеру в системі оподаткування доходів фізичних осіб.

Список бібліографічних посилань (References)

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
2. Податкова соціальна пільга – 2018: за ким лишилося право на неї. URL: http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/ib/8118/104401.
3. Сума податкової соціальної пільги у 2018 році. URL: http://kyivobl.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/332801.html
4. Федосова В.Е. Податкова соціальна пільга в системі податкових преференцій під час оподаткування доходів фізичних осіб. URL: http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-2-2017/20.pdf.

Одержано 14.05.2018